

Aftenposten

Grunnlagt 1860 av Chr. Schibsted

Sjefredaktør Hilde Hauggjerd	Politiskredaktør Harald Stanghelle	Nyhetsredaktør Ole Erik Almlid	Utviklingsredaktør Skjalg Engebo	Adm. direktør Sondre Gråvir
--	--	--	--	---------------------------------------

Leder søndag 10. mars 2013

Banebrytende mot familievold

VOLD I NÆRE RELASJONER er en byråkratt betegnelse på det som kanskje er den aller mest ødeleggende formen for vold og trusler. Begått av noen man er glad i, som man ofte er helt forsvarsløs mot. En form for vold som fremdeles er tabubelagt, fordi ofrene kan føle både skam og sorg.

Fredag la Justisminister Grete Faremo (ap) frem Norges aller første stortingsmelding om vold i nære relasjoner.

Meldingen setter fingeren på mange av utfordringene som finnes. Et grunnleggende problem er den manglende kunnskapen som finnes på dette feltet. Nå legger Faremo ti millioner årlige kroner på bordet, til et eget forskningsprogram for å skaffe frem mer statistikk. Det er et godt tiltak, og svært nødvendig.

For at vold i nære relasjoner skal kunne bekjempes, må man ha verktøy for å forhindre at det skjer. I dag finnes det knapt statistikk om vold som rammes, eller hvor og hvordan volden utøves. Men statsrådens eget anslag er at slik vold rammer mellom 75 000 og 150 000 voksne og barn.

FORSKNING ER IKKE NOK. I tillegg behøves verktøy for å kunne avdekke volden når det skjer, og deretter kunne etterforske og eventuelt pådømme. Svikter helsevesenet, kan slik vold vanskelig oppdages og dokumenteres. Her mangler vi ikke regler, men vi mangler rutiner som sørger for at reglene følges.

Svikter skolen, kan volden forsette. Også her mangler rutinen.

Svikter politi og rettsvesen, kan utøverne gå fri.

Vold begått mot familie-medlemmer er blitt oppfattet som oppdragelse, som kontroll, som forståelig avstraffelse på uregri oppførsel. Som alt annet enn kriminalitet.

© AFTENPOSTENS RETTIGHETER

Se: [aftenpostens/generelleRettinger](#)

All utgivelse av stoff i Aftenpostens publikasjoner skjer kun i henhold til Aftenpostens generelle vilkår for rettigheter til stoff. Innsendt stoff honoreres i alminnelighet ikke, med mindre annet er avtalt. Publikeringssviklere gjeldes for så vel honorert som ikke honorert stoff.

Vilkårene innebærer bl.a. at Aftenposten betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form fra Aftenpostens elektroniske redaksjonsarkiv eller andre databaser som Aftenpostens har avtale med. Dette innebærer også publisering på Internett, andre elektroniske distribusjonskanaler og lignende. Bruk av Aftenpostens stoff og annonser er ikke tillatt med mindre dette er hjemlet i lov eller særskilt avtalt.

© Aftenposten

Overgrep mot barn skjer ofte innen familien. Reglene sier at det maksimalt skal gå to uker fra en sak som angår vold og overgrep mot barn blir anmeldt, og til barnet skal avhøres. I praksis blir denne fristen svært sjelden overholdt. Det er dypt problematisk, og svekker barns rettsikkerhet.

Nå varsler Faremo etablering av to nye barnehus, og en økning av den samlede bemanningen ved Statens barnehus fra 47 til 74 stillinger.

Det vil hjelpe, men er det nok?

Når systemene ikke virker, må ofrene leve videre med vold, men uten tillit til rettsvesenet.

DIREKTE MANGELFULL er stortingsmeldingen når det gjelder arbeidet mot tvangs-ekteskap og kjønnslemlestelse. Slike lovbrudd er klart definert som vold i nære relasjoner, og i forrige uke lanserte regjeringen en egen handlingsplan mot denne type vold. Men den planen ligger under Barne-, likestillings- og integreringsministeren, og ikke under Grete Faremo, der den hører hjemme. I stortingsmeldingen avspisde dette arbeidet med en kort redegørelse.

SÅ SENT SOM I 2002 foreslo straffelovkommissjonen at straffelovens § 219 burde fjernes. Dette er paragrafen som i sin nåværende form slår fast at det er straffbart å tvinge, true, krenke, begripense, tvangs- eller utøve vold overfor nær eller tidligere familiemedlemmer. Det er altså bare ti år siden § 219 knapt ble brukt. Grunnen var at vold begått mot familiemedlemmer ble oppfattet som oppdragelse, som kontroll, som forståelig avstraffelse på uregri oppførsel. Som alt annet enn kriminalitet.

Det er langt igjen til dette er endret. Men den rødgrønne Regjeringen har alt i alt lagt til rette for bedre kvalitet både på forebyggende arbeid og på etterforskningen. Å samle, identifisere og forsøke å løse alle utfordringene på dette store feltet, er et banebrytende arbeid.

Selskapet Epleslang ble nylig kåret til Årets Sosiale Entreprenør på VelfERD-konferansen i Oslo. Her fotograferte Johan H. Andresen vinnerne. FOTO: HÅKON MOVSOLD LARSEN/NTB SCANPIX

Verden forandres. Hele tiden. Av mennesker som vil. En mann og hans smøreost. Tre damer på epleslang. Takk for påminnelsen om at det meste er mulig - bare vi vil.

Epleslang og smøreost

På en søndag Kathrine Aspaas

Journalist og siviløkonom

Tenk deg at du har en eplehage. Til besvær. Du har hverken tid eller lyst til å høste epler.

Tenk deg at det kommer en gjeng unge mennesker med store, takk-nemlige kasser og høster dem for deg. Tenk deg at de fyller hagen med liv og arbeidslust, mens eplene venter på å bli gyllen eplemest. Vi snak-

ker syv tonn epler og 4600 eplemest i året, og inntektene går til å lønne de funksjonshemmede epleplukkerne. «Tanken var både å bruke de naturressursene vi har og de menneskene vi har. Å gi en jobb til mennesker med funksjonshemming», sa gründer Anne Dubrau i et intervju med Oslo by Nyheter i høst.

I forrige uke ble hun og hennes åtte medgründere i selskapet Epleslang tildelt Årets Sosiale Entreprenør på Fird-sjef Johan H. Andresen.

En halv million kroner, som blant annet skal gå til å lage nye produkter med nye fruktstoffer. Mer sosialt og mer økologisk blir det ikke.

Og konkurransen var tøff. Monstrebedriften, for eksempel, hjelper mennesker på villspor i gang med et årlig arbeid slik at de får en ny start på livet.

Det handler om respekt, omsorg, struktur, ansvar og ærlighet mens vi fjerner gamle røtter og ledninger, pigger opp gully og fjerner fliser, forteller gründer Stig Morten Seierstad.

Eller Aktivitetsdosetten, der visjonen er at sosial og fysisk aktivitet skal få like høy prioritet som medisin på sykehuset. Trivsel og livsgleden øker og uroen synker, forteller fysioterapeut og gründer Lone Koldby.

Mennesker som Dubrau, Seierstad og Koldby starter helt fra bunnen. De er den forandringen de ønsker å se i verden, og vi vil høre mer om dem! Vi vil høre hvordan de får det til, hvor de finner motet og henter krefter.

Å våge stort

Det er lett å få inntrykk av at verden er vrang og vanskelig. At det egentlig nytter lite. At vi som menneskehet blir kjøpere og kaldere. At fattigdom ikke kan bekjempes. At det ikke finnes noe alternativ til olje og gass. At naturen er for dyr i drift. Men det er jo ikke sant! Det meste er mulig dersom vi våger å tro det - dersom vi har mot til å håpe.

«Vi er lei av den nasjonale samtalen som kreter rundt «Hva skal vi være reddet for?» Og «Hvem skal vi skyldte på?» Vi ønsker alle sammen å være modige», skriver den amerikanske forskeren og forfatteren Brené Brown i boken *Daring Greatly* (Åvåge stort) som kom ut i høst.

Jeg tror vi er omtrent like lei av frykt og kollektiv klandring som amerikanerne. Vi er mange som lengter etter en offentlig samtale som tar utgangspunkt i at det nytter. Som baserer seg på vissheten om at vi driver og skaper oss en verden her - en fin en.

Men for å få til det, skriver Brené Brown, må vi omfavne sårbarheten. Vi må fatte at sårbarheten er arnestedet for innovasjon, kreativitet og forandring. At den er det motsatte av svakhet, nemlig vårt mest presise mål på mot.

Selve det engelske ordet, vulnerability, stammer fra det latinske vulnere som betyr å såre. Ordets definisjon hos Merriam-Webster Dictionary inkluderer «å være åpen for angrep eller skade». Den samme ordboken definerer svakhet som «å være ute av stand til å tåle angrep eller skade» - altså det stikk motsatte av sårbarhet.

Når Brené Brown i sin forskning stiller spørsmålet: Hva er sårbarhet? får hun ofte svar som disse:

- Å dele en upopulær mening.

- Å stå opp for meg selv.

- Å be om hjelp.

- Å si nei.

- Å starte min egen virksomhet.

Det er lite her som ligner på svakhet. Det er motet mot lang vei.

Q-melk og Primula

Dette motet er det heldigvis mange som har. Folkene bak Kavi, for eksempel. Det startet med smøreosten Primula i 1924. I dag kjemper matvareselskapet mot gigantene Tine gjennom sine Q-meierier, samtidig som hele selskapets formål er samfunnsnyttig virksomhet. Kavis overskudd skal i sin helhet investeres i konsernet eller brukes til samfunnsmessig innsats gjennom KaviFondet. I 50 år har fondet støttet kultur, forskning og humanitær virksomhet. På toppen av det hele kan matvarekonsernet vise til gode finansielle resultater.

Disse menneskene er den forandringen de ønsker å se i verden, og vi vil høre mer om dem!

«Jeg selv bør dette kanskje være et tankeeksperiment for de som stiller seg skeptiske til en slik Eiermodell, sier styreleder Reidar Lorentzen i KaviFondets jubileumstidsskrift.

Går det an å tenke seg flere slike selskaper? Som tjener samfunnet rundt seg samtidig som de utvikler kvalitetsprodukter og utfordrer gamle monopoler?

Går det å tenke seg flere bedrifter som satsers langsiktig på sosialt entreprenørskap, slik Ferd gjør? Ferd-eier Johan H. Andresen mener ja, og bruker mye av tiden på å besøke norske bedrifter for å inspirere til langsiktig og seriøst sosialt engasjement.

Slik gjør han seg sårbar langs mange akser. Han risikerer å feile. Satse på råttne epler og blå mat? For det. Han risikerer å legge masse energi inn i prosjekter som mislykkes. Han risikerer å få sine intensjoner mistrodd av folk som ikke kan begripe at det går an å både være rik og å ha dyptfølt sosialt engasjement.

Likevel holder han på. Det går an å heie på sånne mennesker. Være takknemlig for de finnes. Vi kan til og med forsøke å bli et sånt menneske selv.

Troen på mennesket

«Tror du det virkelige», spurte Dagsnytt 18-programleder Eva Nordland hos NRK denne uken. «Tror du virkelig at politikerne kommer til enighet når det gjelder atomvåpen?»

Mannen hun hadde i studio var ingen ringere enn den amerikanske skuespilleren Martin Sheen, mest kjent som USAs president i den prisbelønte serien TV-serien West Wing. Han er i Norge for å sette søkelyset på de humanitære konsekvensene av bruk av atomvåpen.

Skuespilleren og aktivisten tenker seg godt om før han svarer.

«Jeg har ikke så stor tro på politikerne, men jeg har stor tro på menneskene.»

Og det er kanskje alt vi trenger?

Tro og tvil

Muhammad Usman Rana cand. med.

Trussel. Muslimene har i flere hundre år kjempet en ideologisk kamp mot dem som mener å ha den eneste og fulle sannhet. Symbolsk gravskjending

Over hele den muslimske verden blir islamske helligdommer ramponert og historiske sufiers graver skjendet av puritanske grupperinger. Etter Muammar Gaddafis fall ble graven og moskeen til en av islamske historiske teologiske tungvektere, Ahmed Zarruq, odaglagt i den libyiske byen Misrata.

Skjendingen av graven til 1400-tallets Ahmed Zarruq, som er mest kjent for å ha definert den islamske åndeligheten i det populære verket *Suffiens prinsipp*, hadde en stor symbolsk betydning. For i sin levetid var Zarruq nettopp en modig frontfigur mot radikale muslimske bevegelse i den historiske, marokkanske byen Fes-hovedstaden i datidens Marinid-dynasti. Det er bredt anerkjent at dynastiet ga beskyttelse til jøder, inkluderte dem i samfunnslivet og prissatte deres administrative og kunstneriske evner.

En revolusjonær og ekstremistisk bevegelse som gjorde opprør mot dynastiet, førte imidlertid en antijødisk retorikk og angrep på jøder. Løfte islamsforskeren Ghulam Shamas ur Rehman, som skrev sin doktorgrad om Ahmed Zarruq, erklærer en religiøs tale fra en symbolisk krig mot jødene. Zarruq oppnøtte kraftig mot opprøret, angrepene på jødene og nektet å be med denne religiøse taleren som bonnedeler. Zarruq mente at de revolusjonære ikke hadde islamsk legitimitet og mente at beskyttelse av religiøse minoriteter var vitalt i et islamsk samfunn. I likhet med andre som hevet sin røst mot de revolusjonære, ble teologen beskyldt for å være jøde. Slik ble han drept i eksil til Misrata i Libya, hvor han fortsatte sine uoverleidelige bidrag til islamsk teologi.

I islamologien Vincent Cornell's bok *Realm of the Saint: Power and Authority in Moroccan Sufism* fremkommer det at Zarruq var motstander av puritansk idealisme i islams navn som gir næring til politisk ekstreme bevegelse som retterdiggjort vold. Han tydeliggjorde at opportunistiske jihadister som misbrukte begrepet jihad og stiftet ufred for å påtvinge sine radikale standpunkter på samfunnet, handlet i strid med Guds regler. I sitt verk advarer Zarruq muslimere mot å være fanatiske og ekstreme, og oppfordrer dem til å søke moderasjon.

Den kjente marokkanske sufien var ingen liberal teolog. Derimot oppfattes han som en sann konservativ, som ville at islam skulle fortsette å være en helhet av tro, etikk, regler og spiritualitet - og ikke reduseres til oppnær, revolusjoner og bli et offer for endringene i samfunnet.

Derfor er han også et forbilde for den fremste islamske teologen i Vesten, Hamza Yusuf ved Zaytuna College. Zarruqs liv på 1400-tallet og utrettelige kamp mot ekstremister, viser at muslimene i flere hundre år har kjempet en ideologisk kamp mot en intern fiende - puritanske bevegelse som påberoper seg å representere den eneste og fulle sannhet og karakteriserer dem som er uenige som ikke-muslimere.

Zarruq er også blitt relevant i Norge, der de norske muslimene bør identifisere fremkomsten av puritanske bevegelse utenfor moskeene som den fremste trussel mot islam.

Skrivbenter i Tro og tvil-spalten er Gunn Hild Lem, Sunniva Cyber, Mohammad Usman Rana og Trond Bakkevig.